

SLOVENE

Velja po pošti: —
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
 V Ljubljani na dom: —
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1-70
 Sobotni izdaja: —
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

Inserati: —
 Enostolpna petstvarica (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat „ 13 „
 za trikrat „ 10 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petstvarica po 18 vin.
 Poslano: —
 enostolpna petstvarica po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Dr. Mile Starčević o razporu v Stranki Prava.

Načelnništvo vrhovne uprave Stranke Prava nam pošilja:

Ko sem se radi domoljubnih opravkov mudil na Dunaju, kjer sem se s svojimi političnimi tovariši državnimi poslanci posvetoval o prospehu hrvaške stvari in rešitvi nemilega spora med pravaši Dalmacije, se je v moji odsotnosti v Zagrebu pripetil nezasišlan dogodek, kakršnega človeška zgodovina doslej še ni poznala in radi katerega bi bili v deželah, kjer vlada za vse enak zakon, izvršitelji tega dejanja primerno kaznovani.

Dr. Josip Pazman si je v imenu katoliškega tiskovnega društva prisvojil lastništvo strankinega lista »Hrvatske« in dal z nasilno grožnjo odstraniti ljudi, ki jih je stranka ondi nastavila — ljudi, ki so nepodkupljivi in odločni, namreč glavnega urednika prof. Kerubina Šegvića in mesinega občinskega odbornika Ivana Peršića, na njihovo mesto pa poklicala ljudi, ki so zapleteni in kompromitirani v goljufijah »Jadrana« in »Balkana«; vodja pa je g. dr. Milobar, kateremu se je v poslovnem odboru stranke dokazalo zavezništvo z Markovim trgov in izdajanje strankinih tajnosti Pešti in njeni ekspozituri na Hrvaškem.

Čut odgovornosti nasproti hrvaškemu narodu me sili, da vas tem potim, ker mi je bilo z nasiljem vzeto strankino glasilo in za nas ni tiskovne svobode — opozorim na nekatera dejstva, da bo vsak o pravem času o vsem obveščen in da uvidi, kako je vse to delo — delo Mažarov in Nemcev, plačano z denarjem.

Pravaši vseh hrvaških dežel so se oktobra 1911. leta zedinili v eno stranko, osnovali svoje glasilo »Hrvatsko« in določili program; glasilo so dali v tisk katoliškemu tiskovnemu društvu s posebno pogodbo, pridržavši si popolno lastništvo nad listom s tem, da so označili 15 članov vrhovne uprave za lastnike lista.

Mažari so začeli sikati nad tem dejstvom. Grof Khuen jih je miril, češ, da bo on že ukrotil Hrvate. V decembru je Tomašić izvedel volitve in doživel poraz. Grof Khuen je poslal za bana Cuvaja.

Pravaši se zbero in pošljejo na Nj. Veličanstvo spomenico v obliki adrese, ki je odkrivajoča rane naše domovine napravila silen vtis po vsem svetu. Grof Khuen, interpeliran v parlamentu, izjavi, naj se Mažari le nič ne boje, on da že ve, kako bo vse to zlomil. To je bilo v januarju 1912.

Na to pretnjo so pravaši, ko so premagali vse zapreke bivših frankovcev in zvijače dr. Milobarja, sklenili pakt s koalicijo, ki ga je odobril ves narod. Vsled tega pakta je postal hrvaški narod nepremagljiv. To je bilo v marcu 1912.

Tedaj je grof Khuen po raznih ponesrečenih poizkusih, da bi razbil slogo hrvaškega naroda, preko noči iz bana Cuvaja napravil komisarja. Le-ta je izdal znane naredbe proti zborovalni pravici, proti tiskovni svobodi, proti privatnim pogovorom in proglasil svoje vladanje za večno, ako se Hrvati ne pokore in ne omehčajo. To je bilo 3. apr. 1912.

Od tedaj se začena v naši stranki rovarjenje proti paktu in vsemu našemu delu.

Stranka prava je tudi pod komisariatom delala za lastno izčiščenje in zbiralala narodne sile. Vsled komisarske zborovalne prepovedi smo se zbirali izven Hrvaške: v Sarajevu, kjer smo zedinili »Kat. Udrugo« s »Hrv. Nar. Zednjenico«, v Opatiji večkrat, kjer smo izvršili vsa predela za fuzijo stranke prava s slovensko ljudsko stranko, v Ljubljani, kjer smo proglasili fuzijo za izvršeno dejstvo (20. oktobra 1912). Osnovno se je »Hrvatsko« slovenski eksekutivni odbor za izvajanje enotne politike na jugu monarhije. Vse smo storili, da bi tesno sklenili narodne vrste ter bili čim močnejši nasproti onim, ki nas s stoletno razdvojevalno politiko skušajo uničiti.

Treba si je zapomniti, da pri vsem tem delu za časa komisarijata ni bilo zraven ne dr. Milobarja in dr. Bošnjaka. Prišla sta šele v Opatijo z nalogo, katero je preprečilo rodoljubje udeležencev — Hrvatov in Slovencev soglasno brez razlike.

Delovanje dr. Milobarja se je gibalo v tej-le smeri: Sklepe sveta vrhovne uprave in stranke, sprejete v januarju 1912, je poizkušal izigrati ali pa izkrižati. Poizkušal je v »Hrvatski«, toda po prvem članku, na katerega je takoj reagiral g. Drag. pl. Hrvoj, mu je glavni urednik Šegvić — po mojem nalogu — zaprl vrata lista. Dr. Milobar je nato svoje delo nadaljeval v drugih — nem-

skih listih, in sicer preko šefa tiskovnega urada na Markovem trgu, g. Bresnizca, v »Drauc« in »Pester Lloyd«, sam lastnoročno pa v »Reichsposti« in drugih listih, kakor se mu je to dokazalo v poslovnem odboru stranke in ni smel utajiti. Posebno značilno je, da je dr. Milobar omenjenemu uslužbencu komisarijata in uradnemu častnikarju izdajal sklepe in razprave iz sej strankinega poslovnega odbora in bil radi tega v tem odboru tudi ukorjen in napaden; ko je bil tako uvidel, da mu ne bo mogoče izpeljati sprejete naloge, se je umaknil v stran, da se v ugodnem času zopet pojavi.

Ni se mu posrečila misija na zadnji skupščini vrhovne uprave in sveta stranke, vršeče se v Opatiji dne 27. in 28. marca t. l. Toda Mažarom se je mudilo, da čim prej izpeljejo svoje načrte na Hrvaškem, ker je treba letos vsaj poizkusiti, da se obnovi finančna nagodba. Da bi bilo mogoče to izvesti, se mora zlomiti volja hrvaškega naroda.

Načrt so dali nekateri politiki in uradniki iz Hrvaške ministru Lukaču v spomenici, ki se ni smela tiskati na Hrvaškem, marveč je bila tiskana zunaj, katere en s strojem pisani izvod sem od zanesljivega uradnika dobil tudi jaz.

V tej spomenici se svetuje ogrski vladi pod točkami 8., 9. in 10., da se mora ali raztrgati pravaško-koaličnijski pakt, ali pa razbiti stranko prava. »To je pa lahko doseči,« pravi spomenica, »ker smo pridobili mnogo članov stranke prava za razkol.« Treba je samo, da da ogrska vlada deželni vladi na razpolago potrebno svoto denarja, »ker se na Hrvaškem z denarjem lahko vse doseže«.

Tu je torej svrha, tu je načrt za delo, tu so ljudje, treba je stvar samo izvesti.

Da se omejeni načrt tem lažje izpelje, se je pridružila še druga okolnost. Nekateri ljudje, ki so se šteli med pravaše, so se zapletli v znani goljufivi zadrugi »Jadran« (dr. J. Frank) in »Balkan« (dr. A. Horvat in dr. Vi. Sachs). Ta-le zadnja dvojica je bila na podlagi sklepa vseh treh sodnih instanc več mesecev zaprta v preiskovalnem zaporu in suspendirana od odvetništva. Vsled intervencije pri Cuvaju so bili proti ogromni varščini izpušteni in svobodo in je dr. A. Horvat moral zase položiti 50.000 K.

Nenadoma in kljub vsem sodnim odlokom je državno pravdnštvo, ki je podrejeno samo banu oziroma komisar-

ju, odstopilo od nadaljnega preganja-nja navedene dvojice, kar je vse razumne in poštene ljudi silno iznenadilo. Državni pravdnik je vsem redakcijam poslal obvestila, kasneje pa jih je dal zapleniti, ker je uvidel škandal, ki bi ga tako postopanje povzročilo. In danes ne sme noben domač list priobčiti niti besede o tej stvari.

Dr. Vi. Sachs, dr. Horvat, dr. J. Frank zahtevajo sedaj, da jih sprejmemo v stranko, češ da je njihova stvar rešena. Jaz nisem hotel na svojo roko ničesar storiti, dokler se ne posvetujem s svojimi prijatelji člani vrhovne uprave.

V četrtek, dne 15. t. m., zvečer ob pol devetih prihi k meni g. Dragotin pl. Hrvoj ves razburjen in mi v navzočnosti g. Šegvića pripoveduje, kako se v stranki prava pripravlja izdajstvo, kako je dr. Milobar dobil od dr. Tomašića pooblastilo, da katol. tiskovnemu društvu ponudi kolikor hoče visoko svoto denarja, ker »visokost svote ne odločuje«, kakor je škof Krapac ponudil 10 tisoč kron (katero svoto je preko dr. Horvata ponudil tudi nam, pa smo jo odbili), samo da zlomijo stranko prava. Naslednji dan, v petek, sem šel na Dunaj, da se ondi posvetujem s prijatelji in somišljeniki, ob svoji vrnitvi pa sem našel frankovsko spletko izvršeno.

Tiskovno društvo, podprto od ljudi, za katere se dela, in od državne moči, ki ga pri tem štiti, si je prisvojilo lastništvo nad našim listom, zaupnikoma stranke, gg. Šegviću in Peršiću, pismeno naznanilo, naj ne hodita v uredništvo, ker da ju bo s silo ven vrglo, ustoličilo v uredništvo »Balkana« in »Jadrana«, vodstvo lista pa izročilo dr. Milobarju in dr. Horvatu.

Velepoštovani gospod!

Nočem vam tolmačiti pomena tega dejanja. V pravni državi je to kaznjivo. Ako smatrate, da je to vse prav in v redu, potem vam ni treba dalje čitati. Ako ste pa iskren pravaš, ako ste Hrvat, ako ljubite svobodo tega naroda, ako ljubite procvit te dežele, potem vas prosim, da se radi vsega tega ne razburjate, da ne jadikujete. Nad nevihto pameten človek ne joče. Marveč pomagajte, da z zedinjenimi močmi preprečimo izvršitev mažaronskih in dunajskih načrtov v naši nesrečni deželi. Največja nesreča je to, da Dunaj in Pešta najdeti pri nas ljudi, ki so pripravljene, jima za denar služiti. Ni to prvi slučaj, da navidezni pravaši služijo režimu in nagodbenemu sistemu. Kdo izmed Tomašićevih mažaronskih tovari-

LISTEK.

Turke moramo premagati!

Po predavanju ranjenega vojaka spisal
 E. Sprostranov.
 Poslovenil A. B.

Bila je temna noč. Gosti oblaki so pokrivali makedonsko obzorje.

Zvečer nam je poveljnik dejal: »Fantje, bodite bodri! Jutri se vrši odločilna bitka. Sovražnik je utaborjen na ugodnejših postojankah, kakor smo mi. A prepričan sem, da ga preženemo in mu pokažemo, kdo je bulgarski vojak. Ta zver sovražna mora občutiti našo pest. Turki naj sprevidijo, da nimajo pred seboj plašljivcev, ampak junake, kateri se z zavednostjo bore in umirajo za svobodo svojih podjarmljenih bratov in za slavo domovine.«

Še več navdušenih besed nam je polagal na srce naš priljubljeni poveljnik.

Prične se daniti. Jutro je megleno. Videti je, kakor da bi svinčeno zagrijalo zakrivalo solnce. Mrzla vlaga nam je zmoknila plašče. Streljanje se prične na obeh straneh. Približujemo se polagoma sovražnim postojankam.

Nepregleden dim napolni celo dolino. Grmenje topov se sliši nepretrgano. Poveljnik se vstopi pred naš oddelek z golo sabljo v roki in gromko zakliče: »Napred, na nož, momčeta (fantje)!«

On poleti naprej pred nami.

Oglušiteljni »hura« se razlega po celi okolici in odmeva po bližnjih logih. Brzo hitimo naprej. Ravno dospe prvi redovi do turških okopov, se mi podviije noga. V škornje mi priteče nekaj toplega in nato padem na obraz. Tovariši drve preko mene. Kaj se je godilo potem, ne vem.

Ležal sem dolgo časa nezavesten, kajti ko se prebudim že ni bilo videti nobenega tovariša v bližini. »Hura« se sliši iz daljave; streljanje iz topov buči kakor ob hudi uri.

»Kje sem? Kaj se je zgodilo z mano? Ali sem ranjen?«

Poskušam vstati, a ne morem.

»Resnično, ranjen sem! Kam?«

Ah, vražji Turki, vi ste krivi, da sem ostal ležati!

V daljavi se še vedno nadaljuje boj. Okoli mene frčijo krogle in se zadržujejo v blatu. Začnem tugovati.

»Jaz ne morem izpolniti dolžnosti do domovine, ne morem v sovražnikove okope, da bi ga pomagal izgnati iz utrdbe! Kaj naj storim? Neusmilena

sovražnikova krogla mi je preprečila toliko zaželjeno delo.«

Silna bolest mi prešinja srce.

Z veliko težavo, upiraje se na roke, se vsedem. Obлека mi je vsa mokra od krvi in vlage. Na nogi občutim, da me skeli na štirih mestih.

»Ako le niso kosti zdrobljene?«

Ta misel me napolni z grozo.

»Kaj naj počnem brez noge? Ah, zakaj me ni sovražnikova krogla ubila?«

V duhu vidim samega sebe brez noge sedečega na malem vozičku, katerega vozi moje dete. O, nesreča! Podprem si z roko glavo in pričenem bridko plakati.

»Bog milostljivi! Zakaj si me zapustil? Zakaj nisi dopustil, da bi mi krogla prebila srce namesto noge?«

Zlobna misel mi prešine pomračeni um.

»Ali ni najbolje, usmrtiti se?«

Zgrabim puško, katera leži ob moji strani.

Zberem vse svoje moči, da bi preginal skušnjava.

Vlaga in mrzota sta me napravila popolnoma otrplega. Trepetal sem po celem životu.

»Ko bi le mogel do glavnega stanja!« — Pomislim. Vzamem puško, oprem se nanjo in začnem vstajati. Za-

stočem bolešno, vendar se mi je posrečilo vstati. To je znamenje, da kosti niso zdrobljene! Kakšna radost mi zažari na obrazu.

»Hvala Bogu, ne bode treba vozička!«

Pred očmi se mi pojavi moja žena, otroci, majka! Mila majka! Spominjam se, kako tužno se je poslavljala od mene, ko sem odhajal na vojno. Ni plakala, kajti bala se je, da bodem jaz preveč žaloval.

»Idi, sinko, ne boj se! Bog je za nami, kajti pravica je naša. Treba je preliti kri za blagor bratov. Ali ni napravil istotako naš Odrešenik Jezus Kristus?«

Junaška majka!

Spominjam se preteklih dni, radost in žalost me navdaje pri teh mislih.

»Kod naj gre, v katero smer?«

Grmenje topov se je slišalo nerazločno. Gledam okoli sebe. Hribi in doline. Pomičem se po časi naprej. Strašne bolečine občutim.

»Naj se zgodi, kar hoče, jaz moram dalje! Ampak če me sreča kakšen Turk?« — Ta misel me splaši. Mu bom pač glavo prestrelil. Dvignem puško in jo napolnim. Lezem zopet počasi naprej. Srečata me dva neznanca — mož in žena.

»Bog zna, ako nista Turka?«

šev v svoji mladosti ni bil pravaš? Pa-
vič, Marjanovič, Spevec itd. Bili so sa-
mo toliko pošteni, da so javno pre-
stopili k mažaronom, ti pa delajo to na
skrivnem in se še vedno izdajajo za
pravaše. Spomladi odpade z drevja
mnogo cvetja, kasneje odpade mnogo
že razvitih, a nezrelih plodov, vendar
pa še vedno ostane dovolj sadja za člo-
veka. Istotako ostane še mnogo prava-
šev, ki se ne dajo podkupiti.

»Hrvatska« pa, ki izhaja v katoli-
škem tiskovnem društvu, ni več glasilo
vrhovne uprave stranke prava ter zlo-
rabi ta naslov, zato mora vsak iskren
pravaš in Hrvat ta list nemudoma vr-
niti.

Stranka prava bo takoj, ko zmaga
zapreke, postavljene ji od komisarija-
ta, začela izdajati svoje lastno glasilo.

V nadi, da bo poštena stvar hrva-
škega naroda našla v vas zaščitnika in
pristaša, beležim z domoljubnim po-
zdravom

Zagreb, na sv. Rešnjega Telesa
dan, 22. maja 1913.

Dr. Mile Starčević l. r.,
predsednik vrhovne uprave stranke
prava.

Balkanski zapletljaji.

BALKANSKI DELEGATI SKLENILI PREDLAGATI VELESILAM DELNO IZPREMEMBO MIROVNEGA NA- ČRTA.

London, 21. maja. Danes se je vr-
šila seja balkanskih delegatov, ki so se
posvetovali o mirovnih pogojih. Po seji
se je podal srbski delegat Novaković
k Edvardu Greyu in mu predložil sle-
deče predloge, ki so jih določili na seji:

1. V členu 3. in 5. mirovnih pogojev
(ki se glasi: Sultan in zvezni suvereni
poverijo nemškemu cesarju, avstrijske-
mu cesarju in ogrskemu kralju, pred-
sedniku francoske republike, kralju Ve-
like Britanije in Irske in indijskemu
cesarju, laškemu kralju in cesarju ve-
soljne Rusije skrb za določitev alban-
skih mej in vseh tozadevnih vprašanj),
naj se izpuste besede: »in zvezni suve-
reni«, zato da se jasno pokaže, da izro-
ča skrb za določitev meja (Albanije in
usodo Egejskih otokov) v roke velesil
samo sultan, ne pa balkanska
zveza.

2. V členu 6. (ki se glasi: Turški
sultan in zvezni suvereni poverijo skrb
glede ureditve vseh finančnih vpra-
šanj, ki so posledica vojske in imeno-
vanih teritorialnih cesij, internacional-
ni komisiji v Parizu, na katero so po-
slali svoje delegate) naj se pristavi, da
imajo delegati balkanskih držav v pa-
riški finančni konferenci isto polnomoč,
kot delegati velesil, to je ne samo po-
svetovalni, ampak tudi soodločujoči
glas.

3. V členu 5. se pristavi, da ostanejo
vse pogodbe, ki so obstojale med Tur-
čijo in balkansko zvezo pred vojno v
veljavi, dokler se ne nadomestijo s ko-
nečno pogodbo.

Kar se tiče internacionalne železni-
ce in trgovskega pristanišča v Albaniji,
Srbija ne zahteva, da se ta določba
sprejme v preliminarne pogodbo, toda
pod pogojem, da velesile to določbo
sprejmo v statut Albanije.

To so predlogi, katerim se ne more
nobeden upirati in če bodo sprejeti, bo
preliminarni mir kmalu podpisan.

»REUTER« O MIRU.

London, 22. maja. »Reuter« poroča
o izvrstnem napredovanju mirovnih
pogajanj in pravi, da se je v zadnjem
času vršilo vse polno sej med mirovni-
mi delegati balkanskih držav in Tur-
čije. Važen faktor je tudi v tem, da je
bila Srbija obveščena, da so velesile
sprejele predloge, ki se tičejo srbskih
vprašanj. V najbližjih dneh pride do
oficielnega sestanka mirovnih delega-
tov obeh strank.

ODGOVOR VELESIL ZAVEZNIKOM.

London, 23. maja. Velesile so na
naznanilo zaveznikov glede predloga-
nih izprememb preliminarne mirovne
pogodbe odgovorile, da so mnenja, da
bi diskusija o teh izpremembah mir
preveč zavlekla, vsed česar upajo, da
se Turčija in balkanske države čimprej
sporazumejo.

BULGARSKO STALIŠČE.

Sofija, 21. maja. Oficiozni »Mir«
brani balkansko politiko evropskih ve-
lesil. Balkanski narodi so se že preveč
navadili, da od Evrope zahtevajo, naj
jim bode dobrotljiva mati. Toda ta za-
hteva je pač preveč pretirana. Evropa
se zanima za balkansko vprašanje zato,
ker so ta vprašanja v tesni zvezi s
splošnim evropskim položajem. Zato
balkanskih vprašanj nikoli ni reševala
ena sama velesila, ampak vedno le zbor
evropskih velesil; kadar je katera ev-
ropska velesila odločilno posegla v bal-
kanske razmere, je vselej nastopala v
soglasju z drugimi velesilami. Tako
tudi v sedanji balkanski krizi nastopa-
jo evropske velesile v popolnem sogla-
sju, ker se zavedajo, da se le na ta na-
čin ohrani trajni mir. Balkanski za-
vezniki so torej dolžni spoštovati sklepe
poslaniške konference v Londonu.

DEMobilizacija TURŠKE AR- MADE.

Dunaj, 22. maja. »Südslawische
Korrespondenz« poroča iz Carigrada:
V vojnem ministertvu smo izvedeli, da
je vojna uprava izvedla priprave za de-
mobilizacijo in za odtransportiranje
armad pri Čataldži in Bulairju. V treh
tednih upajo odpustiti veliki del arma-
de, prostovoljce pa že zdaj odpuščajo.
Predvsem odpuščajo Kurde, ki so vojni
upravi že marsikatero sitnost napravi-
li. Prošnjo, naj Kurde pošljejo čez Ca-
rigrad domov, so odklonili. Vojske iz-
pred Čataldže in Bulairja odpošljejo čez
San Stefano in Gallipoli po morju do-
mov. Veliki vezir Mahmud Šefket paša
je podal poslanikom, ki so ga na ne-
varnosti transporta armade skozi Ca-
rigrad opozorili, obvezne izjave. Na črti
San Stefano stoji oddelki pehote, ka-
valerije in artiljerije v utrjenih posto-
jankah, ki so za vsak slučaj priprav-
ljeni, če bi odpuščeni armadi hoteli
izvesti kak »puč«.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

Milan, 21. maja. »Corriere della
Sera« poroča o včerajšnji (20.) seji po-
slanikov v Londonu, da se je pečala s
statusom za Albanijo, da pa ni storila
nobenih definitivnih sklepov. Trozveza
baje predlaga popolnoma neodvisno Al-
banijo, vladarja pa naj izvolijo velesi-
le na predlog Italije in Avstrije, tripel-
ententa pa baje noče definitivne reši-
tve tega vprašanja in predlaga, naj vse

velesile, ki garantirajo avtonomijo Al-
banije, napravijo ondi red na nači »ka-
kor se je svojčas na Kreti. Šele potem
naj se Albanija proglasi za neodvisno.

Dunaj, 21. maja. Iz diplomatičnih
krogov smo izvedeli o včerajšnji seji
poslaniške reunije v Londonu sledeče
podrobnosti: Reunija se je pečala z dve-
ma vprašanjem in sicer: 1. O vpraša-
nju sklenitve balkanskega miru in 2.
vprašanju albanskega statuta. Glede
mirovnega vprašanja je bilo soglasno
sklenjeno, da se mir na Balkanu čim-
prej sklene. Vsako nadaljno zavlačeva-
nje sklenitve miru bi pomenilo izbruh
novih nevarnosti. V vprašanju balkan-
skega statuta ni bil dosežen noben vi-
den napredek. Države tripelentente so
postavile proti avstrijsko-italijanskemu
načrtu nov načrt, ki zahteva, da se
vprašanje albanskega statuta podvrže
daljšemu študiju in začasno ustanovi
provizorična balkanska vlada. Trozve-
za, posebno pa Avstrija, tudi v tem slu-
čaju zahteva skorajšnjo definitivno od-
ločitev, ker je le na ta način mogoče
napraviti mir na Balkanu. Prihodnja
seja se bo vršila dne 26. t. m.

ZAVEZNIKI MED SEBOJ.

Peterburg, 21. maja. »Ruskoje slo-
vo« poroča: Bulgarski poslanik v Pe-
terburgu je predvčerajšnjem kljub vi-
sokemu prazniku obiskal Sasonova in
ga prosil za takojšnjo intervencijo v
srbskobulgarskem konfliktu.

Sofija, 21. maja. Vladni »Mir« pri-
znava hvalevredno prizadevanje srbske
»Samouprave«, ki odločno nastopa pro-
ti strastni in škodljivi časnikiški po-
lemiki med zavezniki. Zraven pa »Mir«
odločno izjavlja, da niso samo časopisi
krivi srbsko-bulgarskega razpora, am-
pak srbske oblasti v Makedoniji, kjer
sistematično zatirajo bulgarsko narod-
nost ter teptajo in zaničujejo bulgarske
šolske in cerkvene pravice, za katere
so Bulgari toliko žrtvovali. Srbi nasto-
pajo ne kakor zavezniki, ki so poma-
gali pri skupni osvobodilni vojski, am-
pak kakor osvojevalci. Srbi naj torej
priznajo makedonskim Bulgarom njih
stare pravice, narodne pridobitve in
naprave, ter naj se strogo držijo skle-
njene pogodbe, pa bo kmalu ponehala
ostra polemika. Sicer pa »Samoupra-
va« sama ne drži leph nasvetov, ki jih
drugim daje in še vedno ponavlja, da
so v Makedoniji le Srbi in srbska kul-
tura ter še vedno lovi Sukri pašo in do-
kazuje, da so ga vjeli Srbi.

Tako »Mir«.

Atene, 21. maja. Oficielna agencija
dementuje vesti o novih konfliktih med
grškimi in bulgarskimi četami.

Sofija, 23. maja. Tu pričakujejo ge-
neralnega povelja, da se osnuje nova
makedonska brigada, ki bo štela 10 do
12.000 mož in bo imela svoj glavni se-
dež v Drami.

Loussanne, 23. maja. Več tukaj bi-
vajočih Bulgarov in grških dijakov je
dobilo povelje, da odrinejo k svojim
polkom.

Državni zbor.

Zanimanje za veliko politično de-
bato se je v zbornici že drugi dan, dne
21. t. m., izgubilo. Dvorana je bila le
slabo zasedena, veliko poslancev se je
že namreč radi praznika domov odpe-
ljalo. Poslanec Stanek je opozarjal na
veliko narodno gospodarsko škodo, ki
jo je zagrešila zunanja politika. Nagla-

šal je, da Čehi sicer spravo z Nemci že-
le, a ne ne žele sprave za vsako ceno.
Dr. Adler je naglašal, da meri zunanja
politika na to, da se ohrani prestiž drž-
zave, notranja politika pa ni razvese-
ljiva. Ministrski predsednik ni mogel
spraviti Čehov in Nemcev, Poljakov in
Rusinov, a Hrvate in Srbe je vlada
spravila. Pitacco je tožil, ker Trst in
Primorsko postaja slovansko. Sedanji
vladi Italijani ne morejo zaupati, ker
ni njeno postopanje glede na laško
pravno fakulteto lojalno. Poslanec Le-
wicky obžaluje, ker se monarhija po
padcu Turčije zopet naslanja na proti-
slovanski element. Dokler vsi narodi
svoje samostojnosti ne dosežejo, toliko
časa bo s svojo stranko glasoval proti
začasnemu proračunu. Razprava se na-
to prekine, nakar so nadaljevali raz-
pravo o nujnem predlogu dr. Tobolke o
ureditve aktivitetnih doklad državnim
uradnikom. Dr. Tobolkovemu predlogu
se je priznala nujnost in so ga odkla-
zali odseku.

Proračunski odsek je nadaljeval
posvetovanje o centralnem računskem
zaključku za leto 1911. Justični odsek
je nadaljeval razpravo o odvetniškem
redu, draginski odsek se je pa pečal,
kako pomnožiti sredstva za stanovanj-
ski sklad. Izvolil se je pododbor, ki
naj se pogaja z vlado in s proračun-
skim odsekom, kaj naj glede na stano-
vanjsko preskrbo še stori.

BERCHTOLD OSTANE NA DUNAJU.

Dunaj, 23. maja. V tukajšnjih diploma-
tičnih krogih zavračajo ogrsko vest, da
pojde grof Berchtold na svoje posestvo,
kot popolnoma neosnovano. Politični po-
ložaj zahteva nujno navzočnost grofa
Berchtolda v ministertvu. Četudi je napor-
no delo zadnjih mesecev zelo napelo mi-
nistrove moči, vendar ne misli grof Berch-
told nastopiti dopusta, dokler ne bodo re-
šena vsa vprašanja.

VLADARSKI SESTANEK V BEROLINU.

Ruski car je došel v Berlin 22. t. m.
opoldne. Na kolodvoru ga je sprejel cesar
Viljem s princji. Tudi angleški kralj Jurij
je došel na kolodvor. Ko se je vlak pri-
peljal, je stopil k caru nemški cesar in ga
prisrčno pozdravil. Ko je predstavil sprem-
stvo caru, sta se vladarja odpejala v ce-
sarsko palačo. Ob dohodu cara je bil
dvorni trg popolnoma zaprt. Noben civil-
ist ni imel pristopa. Špalir je tvorilo šest
do osem vrst vojakov. Varnostne odredbe
so bile take, kakršnih Berolin še ni videl.
Varnostno službo v Berolinu vodi ob na-
vzočnosti cara načelnik ruske tajne poli-
cije Krasilnikov. Veliko peterburških taj-
nih policistov je došlo v Berlin. Vse
osebe, ki so količkaj sumljive, policija nad-
zira, veliko oseb so pa iz Berolina izgnali.

ZNIŽANA PRIPRAVLJENOST AVSTRIJSKE MORNARICE. — RAZOROŽENE AVSTRIJSKE VOJNE LADJE.

Vojne ladje »Habsburg«, »Arpad«,
»Babenberg« in »Marija Terezija«, več
drugih ladij in torpedovk so razorožili.
Rezervniki, ki so vsled tega službe prosti,
se odpošljejo na daljše dopuste.

CUVAJEVA DEMISIJA ODKLONJE- NA.

Iz Zagreba se poroča: Tukajšnja
poučena mesta potrjujejo, da je Cuvaj
predložil Lukacsu prošnjo za odstop.
Prošnjo se je za zdaj odklonila. Ne po-
trjuje se poročilo, da je baron Rauch
designiran za bana. Pač pa je vsled
Cuvajeve prošnje ogrska vlada prisi-

Približujeta se mi naglo. Na hrbtu
nosita torbe.

»Junak, ideš li nad Turke? Blizu
so, beži nazaj!«

Po teh besedah odideta svojo pot.
Ah, zakaj bi mi ne pomagala naprej?
Razsrdim se nad Turki!

»Prokleti psi! Torej še nišo daleč
pregnani!«

Na mah začnejo frčati krogle okoli
mene. Nahajam se na neki opuščeni
njivi. Ni mogoče dalje. Ležem na tla.
Krogle se kar zabijajo okoli mene v
mokro zemljo. Pokrijem si glavo s te-
lečnjakom. Kako naivno! Zdaj šele to
razvidim. Ako pade krogla na mojo
glavo, jo lahko zadrži telečnjak. Skri-
jem se pred krogelami po zgledu ptice
noj, ako jo zasleduje lovec.

Polagoma poneha brenčanje kro-
gel. Jaz zopet vstanem, hoja mi je muč-
na. Obuvalo se napolni s krvjo.

»Kaj storiti? Najbolje bo, ako si
spustim sam kroglo v glavo!«

Ta grozna misel me zopet obide.

»Razume se, najbolje bo tako,« —
potrjuje mi neki notranji glas, »dru-
gače te dobijo divji Turki v roke in ...«

Predstavljam si v duhu, kako mi
bodo iztaknili oči, odrezali noge, roke
in preparali trehob. O groza!

»Proklete zveri! Ali je bilo treba te
vojne? Ako bi se bili Turki oglašili ter

dali krščanskim prebivalcem pravice,
katere so zahtevali, ne bi se prelivalo
toliko človeške krvi, ne padalo bi toli-
ko ranjenih in mrtvih, niti na strani
Turkov, niti na naši strani.

Strašna otožnost me prevzame in
nehote se mi potočijo solze po obrazu.
Brezmejna zloba me začne dušiti:

»Te zveri je treba uničiti! Turki ni-
so dostojni za nikakršno življenje! Mo-
rajo umreti ali pa jih moramo toliko
oslabiti, da nam ne bodo zamogli več
škodovati! Hočem še živeti, a ko ozdra-
vim, se vrnem zopet na vojno pod našo
slavno zastavo k našemu junaškemu
poveljniku!«

Na naslov Evrope izustim mnogo
nelepih besed:

»Ti kulturni »barbari« dajejo Tur-
čiji potuho, dajejo ji življenje, jo kre-
pijo; no, ako umirajo krščanski Bal-
kanci, ljudje s poštenim mišljenjem
narodi, kateri lahko dokažejo, da ima-
jo pravico zahtevati samoupravo in
svobodo, ako je treba pomagati tem k
napredu, tedaj ti »barbari« nočejo sli-
šati ničesar. Kateri zaslužijo večjo
grajo: Civilizirani evropski »barbari,
ali nekulturni divji Turki?«

Velika duševna muka me teži, a
tudi telesna ni manjša. Naslonim se ob
neko drevo, sesti ne morem. Da bi šel
naprej, nimam moči. Poskusim se se-

zuti čevlja, a ni mi mogoče. — Torej
bom pač umrl.

Vreme je bilo mračno in vlažno. Ni
deževalo, a moj plašč je bil ves moker
od meglenne rose. Od daleč zapazim ne-
ko človeško postavo. Pripravim puško.

»Ako je Turek, mu izpustim dušo,
naj bo kar hoče. Ne predam se mu ne,
da bi se potem on z mojim življenjem
igral.«

Človeška postava se naglo pribli-
zuje.

»Ni Turek. Jasno vidim, da je
bulgarski vojak. Ali ga naj pokličem?
Ne, čakal bom še malo; ako pride bliž-
je, mi ne bo treba kličati!

»Ha, to je Mirčo, moj bratranec!
Mirčo! Pokličem ga, a solze me zadu-
še, padem nezavesten.«

Po kratkem času me Mirčo sezuje
z eno roko, druga mu je bila ranjena,
izsilje strpnjeno kri in me zopet obu-
je z veliko težavo. Dvigne me in podpi-
ra, kolikor more. Tako sva počasi na-
daljevala pot. To ni bila hoja, ampak
vlačenje naprej.

»Jaz ne morem dalje,« rečem Mir-
ču. »Glej, tukaj nekega osla,« vzklikne
on radostno.

Zares, mali osel se pase ob bregu.
Jaz se upiram na puško in čakam, Mir-
čo odhiti in privede krotko žival.

»Ti sedeš na osla,« reče on, »da te
ponese do lazareta.«

Težak nasmeh mi prešine obraz.
»Kako ga naj zaježim? Ne morem
niti prestopati, ne sesti, a on mi veli,
naj zaježim osla.«

Mirčo je razumel moj tužni na-
smeh.

»Ne boj se! Jaz ti že pomorem, da
ga zaježiš,« mi reče Mirčo tolažljivo.

Pripelje osla do mene, ga ljubko
pohaja, ter me začne počasi in oprezo
spravljati nanj. Nisem jezdil, ampak
ležal, obrnjen na prsi na oslovem hrb-
tu. Ta krotka žival mi je došla v veli-
ko pomoč.

Čez nekoliko časa zakliče Mirčo
veselo:

»Rešeni smo! Sanitarci!«

»Res, dva sanitarca z nosilnico sta
se bližala. Vzameta me z osla in rahlo
položita na nosilnico. Odneseta me br-
zo daleč od bojnega polja. Mirčo je ho-
dil peš poleg nas.

»Hvala Bogu, sedaj se zdravim.

Štiri rane se hitro celijo. No, homo li
premagali to turško zalego? Koliko žr-
tev so nas že stali, koliko krvi, koliko
mladeniških moči! Treba jih je pobiti!
Uničiti jih hočemo, da nastane mir, ra-
dost in sreča v naši lepi domovini, na-
darjeni z vsemi prirodnimi darovi!«

ljena, da posvečuje hrvaškemu vprašanju večjo pozornost in da pospeši rešitev.

ŠPANSKI KRALJ OBIŠČE NAŠEGA CESARJA.

»Jornal des debats« poroča iz Madrida: Potrjuje se, da namerava španski kralj Alfonz obiskati na Dunaju cesarja Franca Jožefa. Obisk bo zasebnega značaja.

KURDI KOLEJO ARMENCE. — RUSIJA POSREDUJE.

Ruski konzuli poročajo svoji vladi, da so napadli Kurdi Armence in poklali 50 Armencev. Rusko zunanje ministrstvo je naročilo ruskemu poslaniku v Carigradu, da naj posreduje pri turškem velikem vezirju, da nastopi klanju.

AVSTRIJA IN NEMČIJA POSOJATA KITAJSKI.

»Daily Telegraph« poroča, da sta Nemčija in Avstrija sklenili s Kitajsko o dovolitvi posojila dve pogodbi. Prva pogodba dovoljuje dne 10. aprila posojilo 50.000.000 frankov, ki jih dovoli Kitajski »Stabilimento tecnico« v Trstu, druga pogodba pa dovoli Kitajski po nemški ladjedelnici Vulkan v Stettnu prejem 30.000.000. Obe ladjedelnici izdelati za Kitajsko torpedovke, vredne 80.000.000.

NOVI LAŠKI POVELJNIK V TRIPOLISU.

Laški ministrski svet je sklenil, da se na lastno prošnjo odpokliče tripoliški guverner general Ragni. Ministrski svet je predlagal kralju, naj imenuje za guvernerja v Tripolisu generala Vincenca Giaronija.

Dnevne novice.

Deželni šolski svet na Kranjskem. Za člane deželnega šolskega sveta so imenovani gg.: Dr. Jožef Lesar, vodja semenišča, profesor Anton Kržič, mestni učitelj Adolf Sadar in vladni svetnik, realni ravnatelj dr. R. Junowicz. Za namestnike so imenovani gg.: profesorja dr. I. Svetina in dr. Al. Levičnik, mestni učitelj Franc Šifrer in profesor na nemški gimnaziji Adrijan Achitsch. Vsi so imenovani za dobo šest let. Za namestnika deželnošolskega referenta dvornega svetnika pl. Kaltenegger je imenovan okrajni komisar dr. Franc Vončina, za namestnika deželnošolskega nadzornika Hubada vpokojeni ravnatelj dr. Franc Detela, za namestnika deželnošolskega nadzornika Levca ravnatelj pripravnice Anton Černivec, za namestnika deželnega šolskega nadzornika A. Belarja vpokojeni šolski svetnik H. Gartenauer.

Socialni demokrati imajo vse ljudi za sebi enake. Radi tega je »Zarja« pričela pisati »o mezdnem gibanju med deželnimi odborniki«, čes, da je deželni odbor pripravil predlogo za deželni zbor, s katero si deželni odborniki zvišujejo plače. Samoobsebi umevno je, da ni na tem niti besedice resnične. Mezdno gibanje med deželnimi odborniki bi pač gotovo nastalo, ako bi liberalci in socialni demokrati dobili deželni odbor v roke, kajti ti ljudje niso vajeni delati za tako nizke plače.

Deputacija meščanske zveze iz Kranja v deželnem dvorcu. V sredo se je oglasila v deželnem dvorcu deputacija kranjske meščanske zveze, obstoječa iz gg. dr. Marinko, Rebolj in Šavnik, ki je izročila dr. Lampetu prošnjo, da bi se daljnivod deželne elektrarne podaljšal iz Žerovnice v Kranj. Dr. Lampe je izjavil, da se bo to zgodilo. Sedaj se dogradita dve elektrarni, ki ste sicer manjšega obsega: Ljubljana in Žerovnica, a ti dve se že zvezeta po daljnovodu, ki bo tako narejen, da se bodo poznejše centrale, ki nastanejo ob Savi, kar priklopile na to omrežje. Namen deželnega odbora je, kolikor mogoče na široko razpresti svojo akcijo, da se povzdigne industrialna delavnost po celi deželi. Gorenjski daljnovod pojde čez Kranj, ki bo mnogo pridobil po vpeljavi električne energije. Na vprašanje, kako je s telefonom, je odgovoril dr. Lampe, da je stvar v dobrem tiru. Dežela bo naredila svoj telefon za zvezo elektraren in je pripravljena s porabo dati tudi za državni telefon. Ker se vojna uprava zelo zanima za ta telefon in podpira predlog deželnega odbora, je upati, da se ta stvar kmalu ugodno izpelje.

Od »Glavne posojilnice« v Ljubljani. Upravnik konkurzne mase »Glavne posojilnice«, g. dr. J. C. Oblak, odvetnik v Ljubljani, bo predložil na naroku za presojo upravnega računa dne 5. junija 1913 svoj račun za dobo od 13. februarja 1911 do 31. decembra 1912 ob 10. polodne pri deželnih sodniji. Upniki smejo priti k temu naroku v pogledat račun in podati svoje opazke. Pri tem naroku se bodo tudi poročalo o stanju konkurza in sklepalo o delni razdelitvi, o izterjanju terjatve zoper Matijo Hudnika in o vnovčenju vodnih sil Tomaža Pavšlarja.

Podružnica »Slomškove zveze za litjski okraj« je zborovala dne 15. t. m. v Zatičini. Udeležba je bila lepa; samo učiteljstva smo našli čez trideset. Med učiteljstvo je prihitel tudi c. kr. okrajni šolski nadzornik gospod Iv. Štrukelj. Prav razveselili smo se ga. Naše zborovanje je počastilo tudi več duhovnikov, naših prijateljev. Pismo je pozdravil nas in naše zborovanje župan občine Draga, gospod Erjavec. Po pozdravu tovariša predsednika Zieglerja je predaval tovariš Samec o ljudskem petju v cerkvi in o petju v ljudski šoli. Predavanje je bilo zelo zanimivo in je vzbudilo živahno debato. Prvemu predavanju je sledilo takoj drugo, našega marljivega tovariša Lužarja. Škoda, da je bilo za predavanje tako malo časa in da je moral predavatelj tako hiteti! Morda pa se mu nudi drugič več časa. Po drugem predavanju nam je naznanil tovariš Ziegler, da odlaga predsedništvo. Vzrok temu je ta, da se je preselil v okraj ljubljanske okolice. V odbor je bil na predlog tovariša Jevnikarja izvoljen tovariš Lobé in skupni odbor je izvolil enoglasno za predsednika tovariša Poláka. Med došlimi tovariši in tovarišicami smo opazili tudi gđc. Jamškovo z Iga, tovariša Jazbeca in tovarišico gđc. Nagodetovo iz Sv. Lovrenca ob Temenici in tovariša Ferjana ter novodošlo tovarišico gđc. Furlanovo iz Šmartna p. L. Nehvaležni bi bili, če bi se na tem mestu še posebej ne zahvalili za prepirajno pogostitev in okrasitev šolske sobe.

Nagle smrti je umrl sedmošolec Emil Vremšak v Idriji, doma iz Kamnika. Po končani uri ob 9. je rekel svojemu tovarišu v klopi: Popoldne bova pa nalogo skupaj pisala. Pri matematični uri je ob pol desetih na glas vzdihnil, se naslonil na klop in takoj omahnil na tla. Priskočili so hitro k njemu, hoteč mu pomagati, a je že izdihnil. Naglo sta prišla dva zdravnika, a sta le smrt konstatirala. Bil je najboljši tenorist na zavodu. Imel je za svoja leta (20) izredno krepak, poln in izdaten glas. N. v m. p.!

Karel Chodounsky, češki zdravnik, vseučiliški profesor balneoterapije in farnahologije v Pragi, je praznovan 18. t. m. sedemdeseti rojstveni dan. Karel Chodounsky je na literarnem polju neumorno delaven.

Žrtev pijače. Loški potok. Pretekli ponedeljek so našli v bližini vasi Travniki mrtvega domačina delavca Turka. Prejšnji dan popoldne je še hodil po vasi, zvečer so ga pa videli ležati pijanega. Umor ali samoumor je izključen. Bil je vdan žganju. Zabredel je v pijanosti iz vasi, kjer ga je zadel mrtvoud vsled preobilo zavžitega žganja.

Društvo za otroško varstvo v Idriji sklicuje letni društveni zbor na 25. maja t. l., dopoldne ob 9. uri k sodišču v Idriji v razpravi sobi št. 1 z navadnim dnevnim redom.

SVOBODA V REPUBLIKI.

Pariz, 23. maja. Vlada namerava razpustiti delavske organizacije. Nedeljsko obletnico komune je vlada prepovedala. Vodstvo socialistične stranke je sklenilo obhajati obletnico ne glede na vladno prepoved. Pričakovati je ljutih bojov s policijo.

Nancy, 22. maja. General Pau ima baje pooblastilo vojnega ministrstva, da uvrsti vse kolovodje zadnjih demonstracij v Toulu v afričanske disciplinarne kompanije. Obsodbe demonstrantov bodo razglašene po vseh francoskih garnizijah.

Nancy, 22. maja. Vsled zadnjih demonstracij je izročenih vojnemu sodišču 16 vojaških oseb, 15 jih je uvrščenih v disciplinarne oddelke, 40 jih je kaznovanih s 30- do 60dnevno ječo in 13 je degradiranih.

ZMAGA SOCIALNIH DEMOKRATOV NA DANSKEM.

Kodanj, 22. maja. Izid volitev v »Folketing« (državni zbor) je naslednji: 43 članov levice, 32 socialnih demokratov, 31 radikalcev in 7 desničarjev. Volilni izid na Farerskih otokih še ni znan. V stari zbornici je štela levica 56, desnica 13, radikalna skupina 20 in socialnodemokratska frakcija 24 članov.

Štajerske novice.

Delavec zadel glavni dobitek. Skladiščni mojster J. Fidler v graški tvornici vagonov južne železnice je zadel te dni glavni dobitek 30. ograde državne loterije v znesku — 200.000 K. Neko soboto, ko je bil posebno »dobre volje«, je kupil srečko v neki tobačni trafiki. Fidler je, ko je dobil veselo poročilo, delal v tvornici naprej v nadi, da mu ne bo treba več dolgo se truditi s težkim delom. Fidler je doma iz Sp. Štajerske, torej Slovenec.

Slovenska Kmečka Zveza priredi v nedeljo, dne 25. maja, ob 11. uri dopoldne javen shod pri Sv. Križu nad Mariborom. Govorijo: državni in deželni poslanec Ivan Roškar, nadrevizor Vlado Pušenjak in urednik Fr. Žibot. Obenem se vrši tudi občni zbor Kozjaške posojilnice.

Občinske volitve v Ljutomeru. Slovenci so zmagali pri občinskih volitvah 21. t. m. v Ljutomeru v tretjem razredu z 68 glasovi večine. Izvoljeni so gg.: Babnik Ludovik, Misja Anton, Rajh Alojz star., Seršen Franc, Stajanko Fr. ml., Zacherl Fran.

Nove občinske volitve se bodo vršile v najbližnjem času v Studencih pri Mariboru. Pri zadnjih volitvah so, kakor znano, zmagali nemški nacionalci v drugem in prvem razredu. Oblast je pa bila prisiljena, da si nerada, volitve razveljaviti. Volilno postopanje se popolnoma obnovi. Priporočamo Slovencem, da izvedejo volilne priprave, posebno vse reklamacije, še bolj natančno kot zadnjič.

Nemškonacionalna agitacija na mariborski gimnaziji. Nemški dijaki tega zavoda so se zelo trudili pri prodaji srečk za tombolo v prid nemškemu šulferajnu, ki so bili celo tako pridni, da so ponujali srečke po hišah. Naj bi si slovenski dijaki kaj takega predrznili.

40 shodov — 40 kron. Na slovitem »zaupnem« shodu narodne stranke v Mariboru je povdarjal neki govornik, da je žalostno, da je Narodna stranka s prireditvijo svojih »velikanskih« shodov imela komaj 40 kron dohodkov.

Bivši orožnik vlomilec. Bivši orožnik Andrej Drevenšek, ki je znan kot mnogočraten vlomilec cerkvenih pušic, je nedavno vlomil pri gostilničarju Zapušku v Gorenjem v šoštanjskem okraju in iz steklene omare odnesel 15

kron. Ker je prejšnje dni v tej in drugih gostilnah plačeval s samimi dvovinarskimi novci, je opravičen sum, da je zopet okradel kje kako cerkveno puščico. Drevenška, ki je suhega obraza in nosi črno kozjo brado z dolgimi brki, še niso dobili.

Ljubljanske novice.

Blagoslovljenje in postavitve stolpnega križa pri sv. Jožefu v Ljubljani se je izvršilo včeraj popoldne ob ogromni udeležbi občinstva iz vseh slojev. Pročelje nove cerkve je bilo ob tej priliki okrašeno z zelenjem in cesarskimi, papeškimi in trobojnimi deželnimi zastavami. V ospredju glavne ladje v novi cerkvi je stal med zelenjem stolpni križ iz vlitiga železa. Cerkev je bilo občinstvo popolnoma napolnilo, mnogo ljudi je stalo zunaj na cesti. Ob 5. uri se je pripeljal prevzvišeni knezoškof dr. Jeglič in se podal v cerkev, kjer je stopil na improvizirano prižnico in v kratkem slavnostnem govoru razložil pomen križa in blagoslovljenja; križ vrhu zvonika nove cerkve sv. Jožefa, ki bo najvišji v Ljubljani, naj bdi nad mestom in daleč na okrog viden priča, da je vera zmaga vse svoje nasprotnike. Po litanijah presv. Srca Jezusovega je presvetli blagoslovil križ; pevci so zapeli pesem o sv. križu. Nato so črno pleskani križ potegnili v zvonik in ga postavili na 60 m visoko se dvigajoči stolpni vrh, čegar leseno ogrodje je napravil mestni tesarški mojster Weissbacher. Posvetitev nove cerkve se bo vršila prihodnje leto meseca maja.

Elektrarna na Ljubljani je pri zadela »Narodu« veliko jeze. Vsak pameten človek, ki prečita razloge deželnovladne razsodbe, mora reči, da je sploh nemogoče drugače soditi. »Narod« pa napada vlado in deželni odbor. S tem pa liberalna stranka, ki je odgovorna za vodo Ljubljane, ravno ljubljanskemu mestu prav slabo služi, kajti tega naj si liberalci vendar ne domišljajo, da si bodo s svojimi psovkami pridobili kakšne simpatije pri višjih oblastvih. V interesu ljubljanskega mesta bi bilo, da bi za mestno gospodarstvo odgovorni krogi ubrali kako pot, ki bi dovedla do rešitve električnega vprašanja, ki bi bilo kolikor koli ugodno za ljubljansko prebivalstvo.

Hrvaški inženirji v Ljubljani. Na povabilo društva inženirjev v Ljubljani nas obiščejo te dni člani »Hrvatškoga društva inženirja i arhitekta u Zagrebu«. Program obiska je sledeči: V soboto, dne 24. maja 1913: Ob 12. uri 47 minut dohod v Ljubljano; korporativni sprejem na južnem kolodvoru; vožnja gostov z izvoščki v hotel Union, kjer bodo stanovali in ob 1. uri obedovali. Ob 2. uri 15 minut sestanek v kavarni Union. Ob 2. uri 45 minut ogled: a) opekarne tvrdke F. P. Vidic & Komp. na Viču; b) črpališča mestnega vodo voda v Klečah; c) regulacijski del v Ljubljani in gradbe kanalov zbiralnikov. Ob 6. uri 45 minut predavanje rud. svetnika ing. V. Strgarja »O idrijskem rudniku« v deželnem gledališču. Ob 8. uri 30 minut komers v hotelu Tivoli. — V nedeljo, dne 25. maja 1913: Ob 9. uri 30 minut sestanek v kavarni Union; ogled mesta (muzej, grad, osuševalna dela itd.). Ob 1. uri banket v hotelu Union, ki ga priredi »Društvo inženirjev v Ljubljani«. Ob 5. uri 30 m. sestanek v kolodvorski restavraciji. Ob 6. uri 32 minut odhod.

Nadzorstvo v kinematografih. To pereče vprašanje so na Dunaju prav pametno rešili. Novostanovljeni vzgojni svet je odredil, da se vsake nove predstave v vsakem kinematografu na Dunaju udeleži po en učitelj ali učiteljica s policijsko izkaznico; o predstavi mora sestaviti natančno poročilo na vzgojni svet, ki nato, če treba, napravi pri nadzorovalni oblasti primerne korake, da prepove kak nedopusten film. Tako nadzorstvo je pač najbolj primerno in zanesljivo in naj bi se vpeljalo povsodi.

Škarpa v Gruberjevem kanalu pri zatvornici se je zopet podrla in to vsled slabega dela, oziroma nepravilne izvršbe. Voda, katera drvi z velikim pritiskom izpod zatvornice, je izkopala tla struge ter vsled tega zpodnesla tla škarpi, ki varuje obrežje. Naprava, oziroma tla struge bi morala biti izvršena, kakor je »Slovenec« pri prvih katastrofah nasvetoval, oziroma zahteval, toda nasvet se ni upošteval. Sedaj bo pa vendar veljala le »Slovenčeva«. Tla struge se bodo morala tlakovati in s cementno malto fugirati, ali še bolje, položiti leseni sklep vmes, tlakovan v tisti daljavi od zatvornice, dokler ima voda moč, da izpodjeda naradni teren. Le čudno je, da se je od mestnega vodstva dopustila drugačna izvršba. Mestna občina je prevzela s tem velike stro-

Pogled na pogorišče v Požunu.

ške na svoje rame, ker bode sedaj imela večne in drage poprave.

Ij Afera Hirschmann končana. Kakor bo čitatelj našega lista še v spominu, je prišel g. Hirschmann France vsled ovadbe tvrde Franc Souvan sin lanskega leta v kazensko preiskavo. Po mestu so se razširjale najraznovrstnejše govorice. Lansko jesen je prišel g. Hirschmann vsled tega celotno pred porotno sodišče. Pri tej razpravi pa so prišle na dan nove okoliščine, ki so podale celi zadevi popolnoma novo, za g. Hirschmanna jako ugodno lice. Vsled tega je bila dotična razprava preložena in vršile so se nove poizvedbe itd. Sedaj, po dovršeni vsestranski preiskavi pa je državno pravdnštvo v Ljubljani umaknilo svojo obtožbo proti g. Franc Hirschmannu v smislu § 227. k. p. r. in je svetovalna zbornica c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani ustavila proti njemu kazensko postopanje.

Ij Načelnik ljubljanskega gasilnega društva g. Ludvik Stricel nenadoma umrl. V svoji vili ob Bohinjskem jezeru je včeraj nenadoma zadet od kapi umrl načelnik ljubljanskega gasilnega društva g. Ludvik Stricel. — Ludvik Stricel je bil rojen leta 1851. v Zalogu pri Ljubljani. Član ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva je bil od 29. aprila 1875, torej najstarejši izvršujoči član. Od leta 1899. je bil Stricel načelnik društva in eden najmarljivejših in delavnejših članov. V Ljubljani skoraj ni bilo ognja, pri katerem bi ne bil sodeloval pokojnik. Bil je odlikovan z meščanstvom in z zlatim zaslužnim križcem. Več let je bil odbornik društva za tujski promet. Truplo prepeljejo danes iz Bohinjske Bistrice v Ljubljano. Pogreb bo v nedeljo popoldne iz njegove hiše na Sv. Petra cesti ob 3. uri popoldne. Naj v miru počiva! — Pri tej priliki omenjamo, da je pokojnik proti svojim prijateljem večkrat izrazil željo, naj se namesto vencev na njegovo krsto, raje pošiljajo darovi ljubljanskemu gasilnemu društvu v podporo obolelih in onemoglih gasilcev.

Ij Kako se je dogodila nesreča v Gruberjevem prekopu. Iz Most nam pišejo: Po celi vasi je v sredo zadonel glas, da plava po Ljubljani utopljenec. Vse, mlado in staro, je hitelo na obrežje k Ljubljani. Bilo je ravno pol ene ure popoldne. Vest je prišla na uho načelniku »Orla« v Mostah, Adolfu Mlinarju, ki se je hitro podal na lice mesta. Ker je uvidel, da ni nikake druge pomoči, se je sam spustil v zelo deročo in valovito Ljubljano ter po težkem naporu izvelkel še komaj živega človeka na suho. Dasiravno je bil vse premočen, se je vsedel na kolo ter hitel nesrečo naznaniti na policijsko stražnico. Ko je prišla policija na kraj nesreče, je konstatirala le smrt in da je utopljenec Alojzij Parkelj, rojen leta 1876. ter pristojen v Kresnice, okraj Litija. Kakor se je pozneje zvedelo, se je navedeni ponesrečil, ker je bil malo vinjen in je vsled tega v Štepanji vasi zdrknil po škarpji v nesrečne valove. Zakaj se vedno ni okrog Gruberjevega prekopa ograje, ker se tu take nesreče tako pogostoma ponavljajo? Vrlemu načelniku »Orla«, Adolfu Mlinarju pa naše toplo priznanje na njegovem junaškem dejanju!

— K dopoldanskemu pouku. Ker ste objavili pomisleke proti dopoldanskemu pouku, upamo, da boste tudi radevolje navedli razloge za tak pouk. Ker star pregovor že pravi: »Da se resnica prav spozna, slišati je treba oba zvana.« — Dopoldanski pouk nima samo namen, obvarovati mladino soparnega šolskega zraka, ampak ji dati priliko se gibati v prosti naravi in dihati spomladanski vse oživljajoči zrak. Že stari Rimljani so trdili: »Mens sana in corpore sano«. Znano je pa tudi, da človeštvo vedno bolj hira, to pričajo tudi vsakoletni vojaški nabori. Da popoldanski pouk v vročini več škoduje kakor koristi, priznavajo vsi merodajni pedagogi. In če je to načelo že davno prodrlo v srednje šole, tembolj je to potrebno pri nežni ljudskošolski mladini. Učna tvarina pri tem nič ne trpi, ker učenci imajo tudi v četrtek dopoldne šolo, tedaj 24 ur na teden. Marljivi učitelj je pa tudi stvarno do tega časa že predelal, ostali čas porabi največ za ponavljanje. Ker otroci, ki nimajo doma pravega nadzorstva, hodijo v dnevno zavetišče, ne trpe torej nobene kvare. — Upoštevati pa je tudi težave, ki bi jih imeli gg. katehetje, ako bi imeli vse leto celodnevni pouk. Kedaj bi pripravili učence za sv. zakramente, za kar sedaj porabijo proste popoldneve, kajti ob šolskem času za to nimajo prilike.

Ij Porotne razprave sedanje seziže se vrše, in sicer: dne 26. maja zoper Ivana Polajnko radi hudodelstva goljufije, dne 2. maja zoper Ivana Perne radi hudodelstva požiga, dne 28. maja zoper Petra Klemen radi hudodelstva tatvine.

Ij Nezgoda na južni železnici. V sredo zvečer okoli pol devetih je ponesrečil sprevodnik Alojzij Škrbinc med vožnjo iz Založja v Ljubljano. Pri vojaškem

vežbališču je padel z voza, ko je zaviral. Spodrsnil mu je in je padel med vozove. Levo roko mu je zmečkalo in na glavi je dobil tudi tri poškodbe. Škrbinc je imel še toliko moči, da je zlezal sam izpod voza in da je poklical svojega tovariša Ignacija Kuharja na pomoč. Z rešilnim vozom so prepeljali Škrbince v ljubljansko bolnišnico. Odrezati so mu morali levo roko popolnoma. Škrbinc je star 38 let.

Ij Ubogi bolniki v hiralnici sv. Jožefa ne morejo priti nikoli do potrebne nočnega miru. Dokler ni bilo državne policije, so tam okrog vedno rjuli do polnoči grdi pijanci, zdaj se pa po polnoči in v ranem jutru s tamošnjega vrta razlega hripavo vpitje pitane pava, da tudi vsem sosedom krađe spajne. Pravijo, da jim pav odganja — podgane; seveda — k sosedom! Kakor v tisti štajerski: »Tam na Kranjskem solnček sij, tu pri nas pa toča bije. Sveti Mohor, Fortunat, udarta še na Kranjsko plat!« Ali naj začno še drugi Ljubljanci pitati pavo, da jim bodo preganjali podgane k sosedom? Ali mora res pav s strehe trobiti in naznati celi okolici, da hišo oblegajo neštene podgane? Ali ni dosti poceni sredstvo, ki ga Lasnikova trdka ponuja zoper to zalego? Ali naj pokličemo državno policijo na pomoč, da pojde z revolverjem na kričavega pava? — Več sosedov.

Ij Semenj. V sredo je bilo na semenj pripeljanih 132 konj, 235 volov, 68 krav, 29 telet in 769 malih prašičev za rejo.

Ubegla prisiljenca. Danes okoli 8. ure zjutraj sta od dela na Cesti pod Rožnik pobegnili prisiljenca Edvard Schinagl in Jozef Pihringer. Popihala sta jo proti Glincam.

Ij Prijet vtihotapec. V noči od srede na četrtek je posestnika Franca Marenkota v Spodnji Šiški okoli 2. ure zbudil nek ropot, nakar je vstal in prižgal luč. Ko se je zasvetilo, je stala pred Marenkotom neka majhna, neznana moška oseba srednje starosti in z majhnimi brkami. Marenka pograbi za samokres in ga nameri proti nepoklicanemu gostu, rekoč: »Kakor se ganeš, pa je po tebi!« Možakar je obstal kakor okamenel, žena Marenkotova je pa skočila po bližnjega stražnika, ki je nepoklicanega gosta aretoval.

Ij Aretacije. Policija je v torek aretovala znano malomarnico Antonijo Klančarjevo, katera je imela za mesto prepovedan povratek. — Včeraj je pa stražnik na kolodvoru aretoval štiri Hrvate, ki so se brez uradnega dovoljenja hoteli izseliti v Ameriko.

Koroške novice.

K Nova mestna hiša v Celovcu. Celovski občinski svet je soglasno sprejel sklep, da se kupi Rosenberg-Orsinijeva palača na Novem trgu v svrhu zgradbe nove mestne hiše. Kupna cena znaša pol milijona kron. Ker je od osem milijonskega posojila poldrug milijon kron določenih za novo mestno hišo, ostane za stavbo samo še milijon kron.

Razne stvari.

Stavka brivcev. Iz Brooklyna v Ameriki pišejo: Grožnje od strani agentov »Industrial Workers of the World«. Brivski pomočniki so večinoma vsi začeli stavkati. V Brooklynu se človek skoraj ne more dati obriti, ker stavka 6000 brivcev. Gospodari so zaprli svoje lokale, ker se boje nasilnosti. Pomočniki zahtevajo skrajšanje delavnega časa, večje plače in popolni nedeljski počitek. Gospodari so osnovali svojo zvezo pod imenom »Boss Barbers' International Association«. Na več mestih so se spopadli štrajkarji in stavkokazi, toda policija je kmalu naredila mir. V neko brivnico na vzhodni 14. cesti so udrli stavkarji in prisilili pomočnike, da so jenjali delati. Dva moška sta se morala napol obrita podati domov.

Izdane tajnosti Zeppelinovega zrakoplova Angležem. Iz Stuttgarta se poroča, da so v Untertürkheimu zaprli 20letnega delavca Antona, ker je izdal konstrukcijske tajnosti Zeppelinovega zrakoplova Angležem. Anton je delal več let v Zeppelinovih delavnicah v Friedrichshafnu.

Nesreča v cirkusu Busch. V cirkusu Busch se je 22. t. m. med pavzo zgodila velika nesreča. Ko so se pripravljali za bodočo številko sporeda, se je polomil most, ki je visel na verigah in je padel 10 metrov visoko. Trije monterji so nevarno ranjeni. Občinstvo se je zelo prestrašilo. Več dam je omedlelo. Pri predstavi sta bila navzoča nadvojvoda Friderik in Albrecht.

Poostritev nedeljskega počitka v Berlinu. Načelnik berlinske policije pl. Jagov je izdal naredbo, po kateri se določila o nedeljskem počitku zelo podostrijo. Glede zasebnih stanovanj se v naredbi ukazuje med drugim to-le: Ob nedeljah in praznikih so prepovedana

vsa dela, ki jih javno občinstvo lahko opazuje, dalje vsa šum in nemir povzročujoča dela v hišah in delavnicah, v kolikor morejo zunanje praznovanje nedelj in praznikov motiti. V gostilnah je prepovedano med glavno službo božjo: kegljati, biljardirati, igra na karte, vsaka godba in vse zabave, ki so združene s šumom. Med službo božjo so prepovedani sploh vsi koncerti, gledališčne predstave in godbene produkcije.

Sufražetke požgale veliko skladišče? V Fulhamu pri Londonu je zgorelo veliko skladišče lesa. Zaprli so nekega sumljivega moža. V bližini pogorišča so našli letake sufražetk.

Avtomobilski ropar Davignon aretiran. V Saint Quentinu je orožništvo aretiral pariškega tatu Davignona, ki je kradel avtomobile. Davignon je streljal na orožnike, neki civilist, ki je orožnikom pomagal, je streljal na Davignona in ga je ranil.

Književnost.

Aprobacija učne knjige. Ministrstvo za bogočastje in nauk je z razpisom dne 30. aprila 1913, št. 8003, odobrilo učno knjigo: A. Kleibel — Ivan Volc: Trgovska korespondenca. Knjiga je glasom odobrila obče pripuščena za pouk na trgovskih učnih zavodih s slovenskim učnim jezikom. Slovenci smo s tem pridobili prepotrebno knjigo, ki smo jo tako dolgo pogrešali. Za naše trgovce in obrtnike je bilo doslej v resnici silno kvarno, ker niso imeli na razpolago slovenske knjige za trgovsko korespondenco. Prednost te knjige je, da je jako porabna za one, ki se hočejo sami vaditi v trgovskem spisanju. Knjigo je spisal magistratni revident gospod Ivan Volc, založilo pa je knjigo slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, ki je že doslej izdalo sledeče strokovne knjige: Menično pravo. — Trgovsko knjigovodstvo. — Trgovsko računstvo. — Cena nove vezane knjige znaša 3 K 50 h.

Darovi.

Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Dunaju so v času od 1. aprila do 16. maja 1913 darovali: 150 K: Kmetska posojilnica ljublj. okoli v Ljubljani; 113 K 84 h: Slov. telovadni oddelek na dun. univ. kot čisti dobiček prireditve od 6. marca 1913; 100 K: Tržaška posojilnica in hranilnica; po 50 K: Edmund Kavčič, veletržec v Ljubljani (od dijaških užigalic) in Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu; 40 K: Posojilnica v Logatcu; po 20 K: Jadranska banka v Trstu, Okrajni zastop Ormož, Josip Dobida, c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani, Okrajna posojilnica v Škofji Loki in dr. Jakob Pirnat v St. Ilju pri Vel.; po 10 K: Dr. J. žmavc, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani, Ivan Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani, pok. Bož. Stifter, profesor v Kalugi na Ruskem, dr. Gregorij Pečjak, gimn. katehet v Ljubljani, in dr. Miroslav Ploj, senatni predsednik na Dunaju; po 5 K: inž. Ign. Šega v Ljubljani, in dr. Alojzij Kraigher, zdravnik pri Sv. Trojici v Sl. gor.; 4 K: Alojzij Paulin, živinozdravnik, nadzornik v Ljubljani; po 2 K: Dr. Štefan Kraut, sodni svetnik v Novem mestu, in dr. Matko Heric, suplent v St. Pavlu na Koroškem. — Vsega 671 K 84 h. — Društveni odbor potrjuje z iskreno zahvalo prejem tega zneska in ponavlja svojo prošnjo, naj zlasti denarni zavodi in javni zastopi ob sklepu računov ne pozabijo dunajskih visokošolcev. Darovi naj se pošiljajo na naslov prvega blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodni odvetnik, Dunaj, I., Bräunerstrasse 10.

Zadnje vesti.

LAŠKA FAKULTETA.

Dunaj, 23. maja. Danes se je v zbornici razdelilo poročilo budgetnega odseka glede ustanovitve laške fakultete v Trstu. V poročilu je med drugim rečeno, da se tudi ustanovitev jugoslovanske visoke šole pripoznava, da se pa ni našla primerna formulacija. Baje ni izključeno, da se še najdejo sredstva, da se pomisleki Jugoslovancov zoper laško fakulteto razpršijo.

ZBORNICA.

Dunaj, 23. maja. V zbornici so govorili danes o zunanji politiki Waldner, ki je grajal brezsmotnost in neodločnost avstrijske zunanje politike ter vidi v nevtraln Albaniji garancijo za svobodni razvoj Avstrije na Balkanu — Čingirja, ki je dejal, da stane aktivni točki inkorporacija Skadra v Albanijo in aneksija Ada Kaleh — vse drugo je pasivno — Schloßgel, Klotz in Jerzabek. Prihodnja seja v torek.

OEMENTI.

Dunaj, 23. maja. Vest »Messagera«, da je Avstrija v Draču izkrcala mornariške čete, je brez podlage.

C. KR. MORNARICA.

Dunaj, 23. maja. Vojne ladje »Habsburg«, »Arpad«, »Babenberg« in »Maria Theresia« in nekaj torpednih čolnov so te dni postavili iz službe. Rezervno moštvo, ki je vsled tega postalo prosto, je bilo odpuščeno na daljši dopust, dokler se ne bo moglo definitivno odpustiti.

BIVŠI POSLANEC UMRL.

Celovec, 23. maja. Tu je umrl bivši poslanec Orasch v 68. letu svoje starosti.

BURNEY V SKADRU.

Cetinje, 23. maja. Admiral Burney je prepeval v Skadru albanski list »Besa«, ker je ščuval proti Crngori. Mednarodne čete razorožujejo sedaj domače prebivalstvo.

SRBIJA IN BULGARIJA.

Belgrad, 23. maja. Oficielna pogajanja med Srbijo in Bulgarijo glede osvojenega teritorija se začno po vsej priliki v nedeljo.

VAJAŠKE DEMONSTRACIJE NA FRANCOSKEM.

Pariz, 23. maja. V Comercyju so se včeraj demonstracije proti triletni vojaški službi ponovile in je v vojašnici 65. polka okoli 500 vojakov pelo internacionalo in vzklikalo proti vladi, dokler jih niso razgnali. — Posebno zborni povelje odreja degradacijo 13 častnikov, ki niso proti demantantom primerno nastopili.

PRASKE V MAKEDONIJI.

Sofija, 23. maja. Srbski vojaki so napadli bulgarsko vas Kagari pri Bitolju, ker se je vaški načelnik s Srbi sprl, in več oseb ubili.

CAR V BERLINU.

Berolin, 23. maja. Car in carica sta se danes peljala na sprehod v Grunewald. Car je nato obiskal svoj grenadirski polk. Poroka cesarjeve hčere se vrši jutri.

MIKADO NA SMRT BOLAN?

Tokio, 23. maja. Mikado je zbolel na pljučnici. Bolezen je zelo resna. Širila se je govorica, da je že umrl. Vest se je pa preklcala.

FERRERJEVA HČI UMRLA.

Pariz, 23. maja. V Fontainebleau-u je umrla hči Ferrera, igralka.

TURISTIKA.

Kranjskogorska podružnica Slov. plan. društva priredi v nedeljo, 25. maja t. l., izlet iz Mojstrane skozi Radovno na Bled.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v Celziju	Vetrovi	Nebo	Pojavnost v 24 urah
21	9. zveč.	738,4	19,0	sr. jvzh.	oblačno	
22	7. zjutr.	736,6	7,8	brezvetr.	jasno	0,0
22	2. pop.	734,0	20,0	sr. jvzh.	"	
22	9. zveč.	735,2	13,0	sl. jvzh.	jasno	
23	7. zjutr.	735,8	9,2	sl. jvzh.	megleno	0,0
23	2. pop.	735,5	29,6	sr. sever	del. jasno	

Srednja predvčerajsna temp. 8,3°, norm. 14,8°. Srednja včerajsna temp. 13,6°, norm. 14,9°.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 23. maja 1913.

Pšenica za maj 1913	10,69
Pšenica za oktober 1913	11,42
Rž za maj 1913	9,54
Oves za maj 1913	8,45
Koruza za maj 1913	8,09
Koruza za julij 1913	8,11

Primorske vesti.

p Tržaška skupina Jugoslovanske Stokovne Zveze ima shod v nedeljo, dne 25. maja, ob peti uri popoldne v Marijinem Domu, ulica Risorta št. 5. Na shodu bo predaval odposlanec centrale iz Ljubljane gospod dr. Jakob Mohorič o pomenu strokovne organizacije za služkinje. Dekleta, udeležite se v polnem številu shoda!

p Shodi »Kmečke zveze za koperski okraj«. Shod v Šmarju pri Kopru se je dne 12. maja lepo obnesel. Kakim 200 zborovalcem so poljudno govorili načelnik zveze, Medoš, in udje Šovc, Čemažar in Škerbec. Načelnik je vabil zborovalce na veliki ljudski tabor, ki se vrši dne 19. junija pod Št. Petrom občine Pirano.

p 200.000 K poneverjenih v goriskem okrajnem šolskem svetu? O veliki defraudaciji, zaradi katere so zaprli okrajnega šolskega nadzornika Finšgerja in Rozino, pravijo, da znaša vsa poneverjena vsota v zadnjih letih do 200.000 kron.

p NaIVEN kmečki oče. V občini Grahovo na Goriskem stoji hiša pri Hintnerju daleč, daleč na samoti. In ker je hiša tako daleč od sveta, zato ji tudi gospodar te hiše bil popolnoma prepričan, da ne ve živa duša, da ima sina, godnega za vojake. Zato ga je silno hudo zadelo, ko je zvedel, da se je znašel vendar neki hudobnež, in njegovega sina zatožil, da je moral k naboru in so ga potrdili za osem tednov. To je očeta tako razjezilo in razpallilo, da je rekel na dan nabora v Tolminu, da naj hudič vzame dušo tistemu, ki je njegovega sina zatožil.

p Potapljač v nevarnosti. Na Reki gradé v ladjedelnici »Danubius« na dnu morja zidano podstavo za velikanjski žerjav. Pred dnevi je imel potapljač Štefan Cujani opravka na dnu, a pri tem bi bil skoro našel svojo smrt. Ko se je namreč pogreznil, ga ni bilo nikakor več na izpregled, pač pa se je skalila voda in po površini so zaplavale deske in hlojce. Nesrečo sluteč, se je spustil drugi potapljač v morje in je zapazil, da se je na Cujanija porušil prej podprti oder. Bilo je treba tri ure delati predno je rešil svojega tovariša, ki je bil brez zavesti. Dobro, da je ostala celada s cevjo za dihanje nepoškodovana, sicer bi bilo po njem.

p Poročil se je v Sežani g. Anton Macanel z gospo vdovo Franciško Može.

p Artiljerijski manevri. Dne 27. t. m. prično v okolici Ajdovščine strelne vaje trdnjavske artiljerije, ki se bodo vršile celih šest tednov. Dasi se bo streljalo ostro, bodo vendar destopne tudi civilistom. — Z artiljerijsko vojašnico v Ajdovščini pa ne bo nič, ker se oblasti niso mogle sporazumeti z občino. Namesto v Ajdovščino, pride 8. bataljon trdnjavske artiljerije v Vipavo.

p Dolgovi mladeža Dreherja. Sin znane pivovarjarja Dreherja je velikansk zapravljevec. Pognal je že par očetovih milijonov kljub temu, da je šele komaj 30 let star. Sedaj pa je staremu Dreherju sinove zapravljivosti že vendar preveč in zato je njegov pravni zastopnik v tržaškem »Piccolu« z nenavadno debelimi črkami objavil, da je mladi Teodor Dreher pod kuratelo in da oče plača to pot zadnjič njegove dolgove.

p Radiotelegrafska postaja v Trstu. V Trstu so sklenili ustanoviti radiotelegrafsko postajo, ki začne obratovati že meseca julija.

p Vihar v Gradežu. V noči na sredo je divjal v Gradežu strašen južni vihar, ki je razdejal kopališču prizidani most prejšnjega obrežnega restavranca, katerega so že lani prepoznali, da je popolnoma za nič in nevaren. Sedaj bo kuratorij menda vendar zgradil novo kopališče, za katero je osnutek že več let pripravljen. Sicer se utegne še to zrušiti.

p Žena, ki ne odpusti možu. Lansko leto je bil neki Fr. Dorigo iz Gradišča ob Soči obsojen na nekaj mesecev ječe, ker je težko ranil svojo ženo. Te dni je imel svojo kazen dokončati. Njegova žena pa je sedaj ovadila moža, da je zažgal pred dvema letoma mlin v Flumičelu. Zato so ga obdržali nadalje v zaporu. Žena se namreč svojega moža boji, da jo nanovo naklesti, če pride iz zapore.

p Samoumor v zaporu. V zaporu v Červinjanu se je ustrelil Izidor Marinič iz Gorice. Pred nekaj dnevi je bil aretiran, ker je na sumu, da je kradel biciklje. Marinič se je hotel najprvo obesiti, pa mu je sodni čuvaj to preprečil. Ali čez nekaj časa se je ustrelil. Na sodišču v Červinjanu ugi-bajo, kako je prišel Marinič do revol-verja.

Glasba.

Cerkveni Glasbenik 1913, 5. šteč. — Vsebinska lista: Zgodovinski razvoj slovenske cerkvene pesmi (dr. Jos. Mantuani); Začetni pevski pouk (dr. Kimovec); Kakšno bodi petje pri sv. maši o prošnjih dneih? (Fr. Ferjančič); K pregledu cerkvene glasbe v ljubljanski škofiji; »L'Osservatore Romano« o patju slovenskih romarjev; Nov avstrijski cerkvenoglasben list; Orgle v Besnici; Orgle v Mavčičah (P. H. Sattner); Dopisi (Vrhpolje p. Vipavi, Šmartin pri Kranju, Metlika); Oglasnik; Razne reči; Darovi za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli. — Vsebinska glasbene priloge: Marijina, zl. P. Gregor Zahlfleisch; Marijina, zl. Al. Mihelčič; Slava Mariji, naši Materi, zl. Ivan Kap. Bolé. — »Cerkveni Glasbenik« izhaja vsak mesec enkrat in stane za celo leto z glasebno prilogo vred 5 K, za cerkve ljubljanske škofije 4 K, za dijake 3 K. Uredništvo in upravnštvo: Ljubljana, Pred škofijo 12.

Prvoobhajancem se vtišne dan prvega svetega obhajila, ki je najsmrečnejši dan celega življenja, najbolj v spomin, če jih na ta dan spominja kak dar v obliki lepe podobe. Tak spomin nek prvega sv. obhajila, umetniško izvršen s primernim napisom v veliko-

sti 28 1/2 x 19 1/2 cm, ki stane samo 15 vinarjev, je na razpolago v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Slika predstavlja Jezusa s sveto hostijo; puščen je tudi prostor za obhajanje in darite-ljevo ime. Ista slika se dobi tudi pod celuloidom za ceno 80 vin.

»Obiskovanje presv. Rešnjega Telesa.« Otrokom, ki se pripravljajo za prvo sv. obhajilo — po 6 vin.

»Spominček I. sv. obhajila«, 12 vin., vez. 24 vin.

»Podobica sv. Alojzija ali njegova pot v nebesa«, 10 vin., v platnu 20 vin.

Zahvala.

1581

Za vso v tako obilni meri izkazano ljubezen in srčno sočutje povodom prebriske izgube našega nad vse ljubljene soproga, oziroma očeta, starega očeta, brata, svaka in testa, gospoda

Antona Kastelic

posestnika in trgovca

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo dragega pokojnika k zadnjemu počitku izrekamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem našo srčno zahvalo.

Posebno se pa zahvaljujemo veleč. g. župniku, cenj. g. dr. Mayerju cenj. gg. pevcem za tolažbo polno petje, slavni požarni brambor ter slav. telov. društvu »Sokol«. Iskreno hvalo vsem!

Dolenji Logatec, 23. maja 1913.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

1582

Za prisrčne dokaze odkritega sočutja, ki so nam došli povodom bolezn in smrt našega iskreno ljubljene soproga, predobrega očeta, brata, starega očeta in testa, gospoda

Ivana Matičiča

posestnika, gostilničarja in trgovca

se tem potom kar najpresrečnejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo pa smo dolžni gosp. župniku za njegov trud in tolažbo ob bolezn, županu g. Videmsku in občinskemu odboru za njih požrtvovalnost, kakor tudi vsem darovateljem krasnih vencev in vsem onim, ki so blagega pokojnika v tako mnogobrojnem številu spremili do preranega groba.

Dob pri Domžalah, 22. maja 1913.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za vse prisrčne dokaze odkritega sočutja povodom bolezn in smrt našega iskreno ljubljene brata in strica, gospoda

Josipa Jegliča

c. kr. davkarja v pokoju

se tem potom kar najiskreneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. Posebno zahvalo pa smo dolžni č. duhovščini, pred vsem domačemu župniku č. g. Vondračku Vlacu za vse tolažilne obiske v času bolezn, dalje velečenjeni rodbini c. kr. finančnega svetnika v p. Levničniku iz Kranja, vsem njegovim bivšim stanovskim tovarišem in sploh vsem, ki so v tako mnogobrojnem številu od blizu in daleč prihiteli spremiti prebлага pokojnika na njegovi zadnji poti.

Podbrezje, dne 23. maja 1913.

1587

Žalujoči ostali.

Prodaj po nizki ceni

PISALNI STROJ

z vidno pisavo L. C. SMITH & BROS najnovejši model (5.) dobro ohranjen.

Vprašanje sprejema iz prijaznosti uprava tega lista. 1589

Rimske toplice

postaja južne železn.

Začetek sezone: začetkom maja.

(STAJARSKI GASTEIN.)

Najbolj zdravilni, radioaktivni akrotov vrelec Stajarsko, 36° do 37° stopinj Celzija; učinkuje kot Gastein. Toplice. Pijetna pri trganju, revmi, ženskimi in živčnim boleznim, slabosti, ranjenju, infuenci in njenim posledicam. — Mlilo podgorško podnebje. Moderni komfort. Cena oskrbine. Zveza z brzo vlakom Dunaj s. Trst 3 in Budimpešta 9 ur. — Prospekti zastoj pri

Kopališčni direkciji

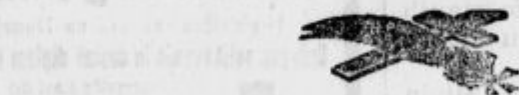
RIMSKE TOPLICE (Stajarsko).

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice na Kranjskem.

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža — Toplice. Akrotov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskimi boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogostnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekti in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo naznanja tužno vest, da je njegov načelnik in požarni ravnatelj, gospod

Ludovik Stricel

meščan ljubljanski, imetnik zlatega zaslužnega križca itd.

v četrtek zjutraj v Bohinju nepričakovano hitro umrl.

Pokojnika prepeljejo v Ljubljano ter se vrši pogreb v nedeljo ob 3. uri popoldne, iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 33 k Sv. Križu.

Gasilci ki se udeležijo pogreba, se zbirajo ob pol 3. uri v »Mestnem domu«.

Bodi mu blag spomin.

V Ljubljani, dne 23. maja 1913.

1585

Odbor.

Mesto vsakega posebnega naznanila.

Antonija Stricel naznanja v svojem kakor v imenu sina Mirka vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njen preljubljeni soprog, oziroma dobri oče, gospod

Ludovik Stricel

meščan ljubljanski, posestnik, dimnikarski mojster, ravnatelj ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, imetnik zlatega zaslužnega križca, častne kolajne itd.

danes zjutraj po kratki bolezn v 63. letu svoje dobe v Bohinjski Bistrici nenadoma v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki blagega pokojnika se bodo pripeljali v Ljubljano in v nedeljo dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v hiši žalosti Sv. Petra cesta št. 33 slovesno blagoslovili, ter nato na pokopališču pri Sv. Križu položili v rodbinsko grobnico k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Dragi pokojnik se priporoča v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 22. majnika 1913

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

1576

NAŠI NAJBOLJŠI IGROKAZI.

»Naša kri.«. Spisal F. S. Finžgar. Igrokaz v štirih dejanjih. 1 K 40 h, vez. 2 K 50 h.

To je do danes naša najboljša ljudska igra. Koder pojde čez oder, bo pustila sled za seboj. Budila bo narodno zavest ter ljubezen do rodne grude. V osebah, ki nastopajo, kroži naša kri, topla in živa, kakor je naša beseda, ki jo govore.

»Kacijanar.«. Spisal A. Medved. Tragedija v petih dejanjih. 1 K 40 h, vez. 2 K 40 h.

Ni dvoma, da je »Kacijanar« umotvor stalne vrednosti. O marsikateri slovenski drami se bo še komaj ohranilo ime v slovenski slovstveni zgodovini, ko se bodo odlomki iz »Kacijanarja« še vedno čitali po šolah kot vzor globokih misli in lepega, opiljenega jezika.

»Domen.«. Po Jurčičevem romanu priredil J. Česnik. Narodna igra s petjem v petih dejanjih. 80 h.

»Domen« je delo, ki se bo dosti igralo, ker ni težko in ima bogato dejanje. Pisano je naravno in v lepem jeziku ter posneto iz domačega življenja, da bo našlo najprej pot do srca. Ta igra se bo priljubila povsod, kjer deluje domači oder.

»Krivoprišežnik.«. Spisal Anzengruber. Narodna igra s petjem v treh dejanjih in sedmih slikah. 80 h.

To je ena najprikladnejših iger za naše razmere in naše odre. Uprizoritev je lahka, kljub temu pa igra nudi veliko umetniškega vžitka. »Krivoprišežnik« se odlikuje po ostro začrtanih značajih, krepkih dejanjih in dobro razpletenih ter efektni vsebini.

»Mati sv. veselja.«. Spisal Silvin Sardenko. Skrivnost vstajenja v petih dramatskih slikah. 1 K 10 h, vez. 2 K.

Ta prekrasna pesnitev, ki se naslanja na zgodbo o vstajenju Gospodovem, bo z odra vnela ljudstvo za velike, lepe in svete ideje, katere bi pesnik-apostol rad zasadil v srce svojemu narodu.

»Turški križ.«. Igra v štirih dejanjih. — »Tri sestre.«. Igra v treh dejanjih. Spisal dr. J. Ev. Krek. 1 K.

Ti dve igri sta res kot nalašč za naše odre. Uprizoritev obeh je po senzaciji in vsebini prav lahka. Obe igri

imata zdravo jedro in preveva jih nepriljen humor, ki jima bo pridobil zupanje na vseh ljudskih odrih.

»Andrej Hofer, tirolski junak.«. Ljudska igra v petih dejanjih s predgovorom in sklepno sliko. 80 h, deset izvodov in več po 50 h.

Ta krasna igra, v kateri se najlepše zrcali požrivovalna ljubezen do domovine, bo dosegla najsijajnejše uspehe povsod, kjer se bo uprizorila.

Ljudska knjižica. XVIII. zvezek te tako priljubljene in povsod udomačene zbirke je ravnokar izšel ter prinaša v prevodu delo slavnega angleškega pisatelja J. R. Haggard pod naslovom Roža sveta. Povest iz dobe tretje križarske vojske. Povest je nad vse zanimiva, ker je zajeta iz najbolj romantične dobe krščanstva — iz časa križarskih vojsk. Zanimivost in krasoto povesti povečuje še izredna in nad vse duhovita pripovedna umetnost, s katero se odlikuje pisatelj. Knjiga, ki je zelo obširna, obsega namreč blizu 500 strani, ima primeroma nizko ceno 2 K 80 vin., v platno vez. 3 K 90 vin. — Dobi in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovije. —

Novosti

za
ženske in moške obleke

v veliki izbiri

768 pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. drž. boln.

Avtomobilna zveza Celje-Ljubljana

družba z. o. z. na Dravskem.

1583

VOZNI RED, veljaven od 26. maja 1913:

Odhod iz Ljubljane ob 6. uri zjutraj.
Prihod v Celje ob 9. uri dopoldne.
Odhod iz Celja ob 130 uri popoldne.
Prihod v Ljubljano ob 440 uri pop.

Odhod iz Celja ob 6. uri zjutraj.
Prihod v Ljubljano ob 9. uri dopoldne.
Odhod iz Ljubljane ob 330 uri pop.
Prihod v Celje ob 7. uri zvečer.

Quo vadis?

v kinematografu „Ideal“

se ponavlja na splošno zahtevo
od sobote do ponedeljka.

Predstave od 1575

1—3, 3—5, 5—7, 7—9, 9—11.

Cene prostorom:

sedež v loži K 1⁰⁰
parketni sedež „ 1⁶⁰
rezerviran prostor „ 1³⁰
I. prostor „ 1[—]
II. prostor „ —⁸⁰
Dijaki in otroci znižane cene.

Razpis.

Za zgradbo

šolskega poslopja v Mostah

pri Ljubljani se bodo oddala potom pismene ponudbene obravnave sledeča dela:

1. Zidarska dela	K 85.909 ³⁵
2. Dela iz umetnega kamna	1.724 ⁵⁵
3. Tesarska dela	21.997 ⁸²
4. Železni nosilci in železnina	5.874 ⁷⁰
5. Kleparska dela	3.353 ⁴⁸
6. Mizarska dela z okovjem	14.889 ⁶³
7. Pleskarska dela	2.230 ⁷⁸
8. Steklarska dela	2.520 ²⁰
9. Slikarska dela	1.200 [—]
10. Krovna dela	2.878 ⁰³
11. Pečarska dela	985 [—]
12. Zastori za okna	613 ¹³
13. Ksilolitna tla v telovadnici	953 ⁵⁴
14. Vodovod in kloseti	3.500 [—]
15. Naprava strelovoda	200 [—]

Pismene, vsa ali posamezna dela obsegajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen in na njih podlagi proračunjene skupne svote naj se predložijo

do 25. maja 1913 ob 12. uri dop. podpisaneu krajnemu šolskemu svetu.

Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za eno krono doposlati je zapečateni z napisom: »Ponudba za prevzete gradbe šolskega poslopja v Mostah«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij 5% stavbenih stroškov ponudbenih del v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Krajni šolski svet si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, ali če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, sumarični proračun in stavbeni pogoji so na vpogled v občinski pisarni v Mostah vsak dan v uradnih urah od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Krajni šolski svet v Mostah,

dne 17. maja 1913.

1550

Morsko kopališče

za gg. duhovnike

na

Glavotoku

(otok Krk, Istra).

Lep razgled na morje. Ugodna samota. Dnevna zveza z Reko in bližnjimi mesti. Parobrodna postaja. Cerkev in pošta v hiši. Gene zmerne. Kdor želi priti, naj se preje prihlasi. Navodila in pojasnila daje

predstojnik samostana.

1514

1588

Razpis.

Pri deželni banki kranjski se bo popolnilo mesto

drugega vodilnega uradnika.

Prosilci za to mesto morajo dokazati, da so dovršili juridične študije in da so v bančnih poslih povsem izveščani. Plača se bo določila po dogovoru. Prošnje, ki morajo biti opremljene s krstnim in domovinskim listom, s spričevalom o fizični sposobnosti, z npravnstvenim spričevalom, s študijskimi spričevali z dokazili o strokovni vsposobljenosti ter o znanju slovenskega in nemškega jezika, je predložiti do

25. junija 1913

deželnemu odboru kranjskemu.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 23. maja 1913.

TEHNIČNI BIRO IN STAVBENO PODJETJE

CENTRALA: LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA ŠT. 26 (POLEG PLINARNE),

Beton
Zelezobeton
Mostovi
Stropi
Dvorane
Zazidki turbin

Strokovna
izvršitev
vseh vrst
načrtov
Prevzete zgradb
Tehnična mnenja

Vodovodi
Električne centrale
Turbine
Milni
Žage
Opekarne
Moderne apnenice

Obisk strokovnih
inženirjev
na željo

PODRUŽNICE: GORICA, TRST, ZAGREB.